

Arbitrair
Verschijnt
onregelmatig

12 januari 2013
nr. 110

Voor arbiters en
bridgers die correct
en met plezier willen
arbitreren en bridgen

Redactie
Siger Seinen en Rob
Stravers

Voor vragen,
arbitrage, middeling
en advies:

rob.stravers@upcmail.nl

Alle reeds verschenen nummers kun je inzien op: www.bridgevraagbaak.nl

Arbitrair is gratis! Alleen als je echt heel graag een bedrag wilt overmaken, mag je dat doen, naar: rekeningnummer 54.94.44.440, t.n.v. R.A.M. Stravers. Voorwaarde is wel dat je dat uitsluitend doet voor het werk dat reeds is verschenen. Dat voorkomt voor mij elke vorm van verplichting. Van dat geld ga ik aan het eind van het jaar heerlijk uit eten en bridgen met mijn vaste steunen en toeverlaten. Winst wil ik niet maken; wat overblijft gebruiken we voor iets leuks.

Het liefst waren we dit nummer begonnen met het openingsvraagstuk van het vorige nummer:

West	Noord	Oost	Zuid
2SA	pas	2♦	Arbitrage!

De arbiter gaat met oost in gesprek en komt in ieder geval tot de conclusie dat oost op het moment dat hij 2♦ neerlegde, ook echt 2♦ wilde bieden. Geen 2SA dus.

En de vraag waarover we ons - tot op het hoogste niveau - nog buigen, is: welke informatie je aan zuid mag geven voordat hij het onvoldoende bod wel of niet accepteert. Reken erop dat Arbitrair 111 daarmee begint!

Inhoud

02 Onze Spelregelwensen voor 2017

04 Nieuwe Dossiers

Onze gewenste spelregelwijzigingen voor 2017

Na een consciëntieuze bestudering van de ontvangen ideeën en intern overleg tussen Ron Jedema, Siger Seinen en Rob Stravers, stellen wij de hieronder staande aanpassingen voor. We zonden dat rond de jaarwisseling naar de WBF.

Artikel	Wijziging	Motivatie		
10 e.a.	<p>Als de arbiter van oordeel is dat een volgens de spelregels voorgeschreven rechtzetting onbillijk uitpakt voor één of beide partijen, heeft hij het recht - na overleg met, en instemming van - een collega, die rechtzetting aan te passen. Bij een verschil van inzicht is het oordeel van de arbiter met de zwaarste opleiding doorslaggevend. Bij gelijke opleiding van de twee arbiters is de mening van een derde arbiter, met minstens dezelfde opleiding, beslissend.</p>	<p>De huidige regelgeving (artikel 81 C 5) geeft de arbiter alleen ruimte voor het annuleren van een rechtzetting, mits de niet-overtredende partij hem dat verzoekt.</p> <p>Deze regel betekent concreet dat als een rechtzetting voor de arbiter onbillijk voelt, hij met handen en voeten is gebonden aan de voorkeur van de niet-overtredende partij.</p> <p>En als de niet-overtredende partij die ruimte geeft...</p> <p style="text-align: center;"> ♠ 3 2 ♥ 2 ♦ - ♣ - </p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;"> ♠ - ♥ 6 5 4 ♦ - ♣ - </td> <td style="width: 50%; text-align: center;"> ♠ - ♥ 9 8 7 ♦ - ♣ - </td> </tr> </table> <p style="text-align: center;"> ♠ 5 4 ♥ 3 ♦ - ♣ - </p> <p>6♠+1 door verzaking, Zou zónder verzaking 6♠C zijn. Arbiter heeft dan uitsluitend de keus tussen 6♠+1 of 6♠-1. Terwijl alle partijen, ook de arbiter, 6♠C willen noteren.</p>	♠ - ♥ 6 5 4 ♦ - ♣ -	♠ - ♥ 9 8 7 ♦ - ♣ -
♠ - ♥ 6 5 4 ♦ - ♣ -	♠ - ♥ 9 8 7 ♦ - ♣ -			
25 en 27	<p>Als een vervangende bieding na een onvoldoende bod niet dezelfde of een preciezer betekenis heeft, moet de partner verder passen (artikel 27). Ik stel voor die pasplicht op te heffen. In plaats daarvan mag de partner de informatie van de ingetrokken bieding niet gebruiken. Conform de rechtzetting na het wijzigen van een voldoende bod (artikel 25B) opheffen. In de lijn van de Strekking van de spelregels: de info van de ingetrokken bieding is OI voor partner.</p>	<p>Voordeel is een gelijke behandeling van een ingetrokken bieding. Ook de vaak lastige afweging of een vervangende bieding inderdaad minstens zo precies is als die van het onvoldoende bod, vervalt hiermee.</p> <p>Als sprake is van OI, artikel 16 toepassen.</p>		
25A	<p>Alleen een aantoonbare misgreep mag worden gecorrigeerd. Alle andere oorzaken van een onbedoelde bieding vallen onder 25B..</p>	<p>Met deze aanpassing verdwijnt het vaak onmogelijke onderzoek naar wel of geen denkpauze/denkwijsziging.</p>		

29 t/m 32	<p>(bieding voor de beurt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Als LT accepteert, geen beperking (is nu ook zo), blijft zo. - als LT niet accepteert: <ul style="list-style-type: none"> - Als RT aan de beurt is en deze past: bieding herhalen zonder verdere consequenties (is nu ook zo), blijft zo - Als RT aan de beurt is en deze past niet: Ieder bod toegestaan, zolang dat minimaal de informatie van het bod voor de beurt bevat (analoog aan 27 B1b). Geen verdere beperking, ook niet voor partner. - Als partner aan de beurt is, wordt de bieding voor de beurt ingetrokken en partner is onderworpen aan art 16 (geen keuze die gebaseerd zou kunnen zijn op de OI); geen verplichte pas (momenteel moet partner verder passen). Als de overtreder aan de beurt is, moet hij een bieding doen die minimaal de informatie overbrengt van het bod voor de beurt. Lukt dat, dan gaat alles straffeloos verder, anders moet partner verder passen. - misschien in 29 toevoegen, dat wanneer er toch een nadeel is ontstaan voor niet-overtredende partij, de WL dan een arbitrale score kan vaststellen (analoog aan 27D) 	<p>(In de huidige spelregels moet Speelsoort herhaald worden en moet partner 1 maal passen). Is zo'n bieding niet mogelijk, dan moet partner verder passen (is nu ook zo, maar ook analoog aan 27) eventueel toevoegen dat een doublet/redoublet (als straf) niet is toegestaan.</p> <p>Voor een Clubleider A wordt het met deze aanpassing wat moeilijker, maar dat was het al met de introductie van 27. En als dit wat vaker gaat gebeuren, wordt er ook wat meer ervaring opgedaan door de CLA.</p>
45C4b (?)	De mogelijkheid toevoegen om een aanduiding van een kaart die niet in het bezit is te laten corrigeren. Je zou het ook als niet voldongen verzaking kunnen oplossen. Er komt dan alleen geen strafkaart ☺. De informatie dat de speler NIET over de aangeduide kaart beschikt is dan OI voor de partner.	Art 45C4b komt al haast nooit voor, tenzij iemand bij het bestellen van een kopje koffie belooft ruiten 8 te gaan spelen en die kaart niet heeft. Dan moet dat hersteld kunnen worden.
25B of 27	Voorstel om in 25B op te nemen dat indien de eerst gedane bieding onvoldoende is, art. 27 van toepassing is. Desnoods via een voetnoot.	Door deze wijziging wordt voorkomen dat een arbiter die wordt geconfronteerd met een gewijzigde bieding, de rechtzetting onterecht via 25B behandelt in plaats van het correcte 27.
46B	De tekst in de aanhef die tussen haakjes staat: "tenzij de andere bedoeling van de leider onomstotelijk vaststaat" een prominentere plaats geven. Bijvoorbeeld door een soort procedure voor te schrijven: De WL gaat na wat de bedoeling is van de leider. Binnen deze bedoeling gelden de volgende beperkingen. Bij punt 2 komt een voetnoot met een tekst vergelijkbaar met: Indien de te spelen kleur uit de blinde helder is, bijvoorbeeld doordat een andere speler voorspeelde in die slag, én de leider zegt iets in de trend van "speel maar was", dan is lid 5 van toepassing.	Naar aanleiding van een examenvraag CLB waarbij in dummy HB van een kleur ligt. De leider speelt deze kleur aan vanuit de hand en weet niet waar de A en V in die kleur zitten. Na lang denken zegt de leider tegen de blinde: "ik weet het niet, kies jij maar". Volgens de Law Committee van de WBF is het juiste antwoord artikel 46B5. De spelregels zijn echter niet eenduidig interpreteerbaar. Door de voorgestelde wijziging komen arbiters sneller bij het volgens de WBFLC correcte antwoord.
64B2 en 64C	Toevoegen aan 64B2 de tekst of voetnoot: "Na toepassing van 64C wordt het aantal slagen vastgesteld. Daarna wordt de eerste verzaking conform 64A behandeld.	Het geval van 3SA-3 na twee keer verzaken in dezelfde kleur. Volgens 64C kom je op 3SA-1 uit, maar eerst 64C en dan 64A resulteert in 3SA C.
64C	Geef aan in 64C hoe je de compensatie vaststelt als de niet-overtreders vinden dat ze onvoldoende zijn gecompenseerd door een tekst toe te voegen vergelijkbaar met: "de score wordt in beginsel vastgesteld door het aantal slagen te bepalen dat de leider zou maken met zijn oorspronkelijke speelplan.	Veel arbiters (ook goede) hebben moeite met het vaststellen van een score als na een verzaking de niet-overtredende partij vindt dat zij onvoldoende schadeloos zijn gesteld. Hiermee geef je iets meer houvast. Merk op dat - in tegenstelling met een onterechte claim - niet wordt uitgegaan van zorgeloos afspel.

Nieuwe Dossiers

Dossier 640 Voortijdig voorspelen of spelen

Ik heb een vraag over art. 57.

De leider speelt voor en vóórdát zijn linkertegenstander (LT) kan bijspelen, speelt de rechterspeler (RT) bij; in de lopende slag.

Zoals dat ook in de Arbitreerwijzer is weergegeven (blz. 55).

Die door de RT bijgespeelde kaart wordt dan een grote strafkaart.

De LT kan nu door de leider verplicht worden om een bepaalde kaart te spelen:

- de hoogste in de voorgespeelde kleur;
- de laagste in de voorgespeelde kleur; of,
- als - de LT niet kan bekennen - een verbod bij te spelen in een bepaalde kleur.

Ik heb twee vragen:

- a. Waarom zijn de bepalingen, omtrent de door partner v.d. overtreder te spelen kaart, anders dan die in art. 50? Het gaat toch om een strafkaart.
- b. Er staat in art. 57 niet of de strafkaart, afhankelijk van de keus door de leider, wel of niet moet worden opgenomen. Is dat hier niet van toepassing?

Antwoord

- a. Zodra een strafkaart ontstaat, geeft dat informatie waar de overtredende partij geen voordeel van mag hebben. Daarom wordt direct na het ontstaan de vrijheid van partner aan banden gelegd. Dat maakt een behandeling anders als dat in de lopende slag gebeurt. Ik houd van voorbeelden.

Dummy

♥ V 8 2

♥ H 7 5 4

♥ A

De leider speelt vanuit de hand ♥3 voor.

Terwijl de LT nadenkt, speelt de RT zijn (kale) ♥A.

De leider kan nu eisen dat de LT zijn hoogste harten bijspeelt.

Stel dat de RT een lage harten, ♥6, had bijgespeeld; dan kan de leider van de LT eisen dat hij zijn laagste harten bijspeelt!

In beide situaties wordt voorkomen dat OW voordeel halen uit de overtreding van oost.

- b. De strafkaartstatus duurt inderdaad even lang als deze slag. Hij is en blijft gespeeld, mits het spelen ervan uiteraard geheel reglementair is!

Dossier 641 Herstel van een verzaking?

In mijn voorbereiding op het examen CLB stuit ik op iets wat ik niet bevatten kan:

In art 62 D1 staat dat een verzaking in de 12e slag hersteld moet worden, ook als deze voldongen is.

In art 64 B6 staat echter dat geen rechtzetting plaatsvindt als de (voldongen) verzaking in de 12e gebeurt.

Is in dit laatste geval wellicht bedoeld dat de kaarten al zijn opgeborgen? Zet het er dan maar bij. Zo is het onbegrijpelijk.

Antwoord

Ik kan mij de verwarring voorstellen als je onder *rechtzetting* de totale behandeling van de onregelmatigheid verstaat. Met de rechtzetting die wordt genoemd in artikel 64B6, wordt alleen het eventueel overdragen van één of twee slagen genoemd. De standaardstraf dus die op een verzaking staat.

Voorbeeld

In de dertiende slag blijkt dat jij verzaakte in de twaalfde slag door ten onrechte af te troeven. En de dertiende slag is ook voor jou.

Als je had verzaakt in de elfde slag, had je twee slagen moeten inleveren. Omdat dat nu in de twaalfde slag is, wordt de verzaking hersteld volgens 62D en het resultaat geschreven wat zonder verzaking wordt gehaald. Géén overdracht van extra slagen dus zoals 64B6 aangeeft. Uitgangspunt: Met nog maar twee kaarten in handen zal een verzaking en het corrigeren daarvan geen invloed hebben op het resultaat.

Dossier 642 Het beruchte 'Kies jij maar'

In de voorbereiding voor het CLB examen stuit ik op opgave 7 van 9 mei 2009.

Deze luidt: "Zuid is leider in 6♥. Het enige probleem is de ruitenkleur; HB op tafel en 82 in de hand. In slag 6 **speelt de leider ♦8 uit zijn hand**, west de ♦3 en na lang nadenken zegt de leider tegen de dummy " Ik weet het niet, gooi maar wat bij; kies jij maar ". Wat beslist de WL?

Het antwoord verwijst naar art 46B5: Elke tegenstander mag bepalen welke kaart gespeeld wordt.

Dit antwoord lijkt me alleen juist als het een voorspelen uit de dummy zou betreffen, dan zijn kleur en hoogte niet gegeven. Maar aangezien de leider zelf al ruiten heeft voorgespeeld, lijkt me 46B2 het juiste antwoord: De laagste moet bijgespeeld.

Antwoord

Wat staat er in de wettekst?

A. Onvolledige of foutieve benaming

In geval van een onvolledige of foutieve benaming door de leider ten aanzien van de te spelen kaart uit de blinde gelden de volgende beperkingen **(tenzij de andere bedoeling van de leider onomstotelijk vaststaat)**:

1.
 - a. Als de leider bij het spelen uit de blinde "hoog" zegt of woorden van gelijke strekking gebruikt, wordt hij geacht de hoogste kaart genoemd te hebben.
 - b. Als hij de blinde opdraagt de slag te nemen, wordt hij geacht de laagste kaart te hebben genoemd waarvan bekend is dat deze de slag zal winnen.
 - c. Als hij "laag" zegt of woorden van gelijke strekking gebruikt, wordt hij geacht de laagste kaart te hebben genoemd.
2. **Als de leider de kleur aanduidt maar niet de hoogte van de kaart, wordt hij geacht de laagste van de aangegeven kleur te hebben genoemd.**
3. Als de leider de hoogte van de kaart aanduidt maar niet de kleur, geldt:
 - a. Bij het voorspelen wordt de leider geacht de kleur te vervolgen waarmee de blinde de voorafgaande slag gemaakt heeft indien er een kaart van de aangegeven hoogte in die kleur aanwezig is.
 - b. In alle andere gevallen moet de leider een kaart van de aangegeven hoogte uit de blinde spelen als dit reglementair mogelijk is; maar als er twee of meer kaarten zijn die reglementair gespeeld kunnen worden, moet de leider aangeven welke hij bedoelt.
4. Als de leider een kaart noemt die niet in de blinde aanwezig is, is de aanduiding ongeldig en mag de leider elke reglementaire kaart kiezen.
5. **Als de leider het spelen van een kaart aangeeft zonder de kleur of de hoogte te noemen** (door bijvoorbeeld te zeggen "Speel maar iets" of woorden van gelijke strekking), mag elke tegenspeler aangeven welke kaart uit de blinde gespeeld moet worden.

Ik constateer een overlapping.

46A2 geldt als wel de kleur is aangeduid en niet de hoogte.

46A5 geldt als de kleur of de hoogte niet is genoemd.

Ik kan mij herinneren uit een eerdere discussie, en uit de voorbeeldzin blijkt dat ook, dat met 46A5 wordt bedoeld dat kleur noch hoogte is genoemd.

In situaties waarin met de hand van dummy moet worden bijgespeeld én kan worden bekend, staat de te spelen kleur vast. Dus moet artikel 46A2 van toepassing zijn: alleen de hoogte is niet genoemd.

Omdat er ook geen sprake kan zijn van een andere bedoeling van de leider, zoals bijvoorbeeld met HB2, moet dan inderdaad de laagste kaart, de boer, worden gespeeld.

Ben Schelen:

De vragensteller voert een oude kwestie op die o.a. door Siger in de WW 117 naar voren is gebracht.

Laat het duidelijk zijn: de blinde heeft niets te kiezen; hij mag immers niet aan het spel deelnemen.

De Spelregels bepalen nu wat er dient te gebeuren.

In Art.46B2 en 3 DUIDT de leider de kleur respectievelijk de hoogte aan. Het moeten bekennen houdt niet in dat de kleur door de leider is AANGEDUID.

Ergo: de kleur en de hoogte zijn niet genoemd en dus is Art.46B5 van toepassing.

Elke tegenspeler mag dan zonder overleg aangeven welke kaart moet worden gespeeld.

Siger: over deze kwestie is al veel geschreven. Waar het op neer komt, is dat de tekst van de spelregels niet eenduidig is. De Spelregelcommissie van de Wereld Bridgefederatie stelt dat 46B5 van toepassing is, maar helder is het niet. Inmiddels is er een verzoek bij die commissie neergelegd om dit artikel eenduidig te formuleren zodat bijna alle arbiters hier tot dezelfde conclusie zullen komen.

Dossier 643 Handen onder tafel

Vanmiddag kwamen twee tegenstanders naar mij toe waarbij A altijd zijn hand met kaarten onder de tafel houdt. Hij vindt dat dat reglementair niet verboden is en op deze manier kan de ander niet zien welke kaart hij pakt.

B vindt dat het houden van de hand met kaarten onder de tafel tegen de etiquette is.

Ik heb dit nergens kunnen vinden maar vertrouw vanzelfsprekend op jouw Salomons oordeel.

Antwoord

Laat ik eens bij hoge uitzondering mijn eerste gedachte geven bij het lezen van deze zaak: B verwacht de houding aan tafel met een andere regel. In bed behoren de handen boven de lakens te blijven!

Er is inderdaad geen regel die een speler verplicht zijn hand met kaarten boven het tafelblad te houden. Je zou het van A sympathiek kunnen noemen dat hij graag elke vorm van OI wil voorkomen door zijn hand met kaarten buiten het gezichtsveld te houden.

Aan de andere kant stelt artikel 74A dat je moet voorkomen dat je anderen door jouw houding het plezier in het spel ontnemt. En B stoort zich 'letterlijk' aan de houding van A.

Mijn advies:

Nodig A en B uit voor een kort gesprek onder zes ogen.

Tegen A zeg je dat je ervan overtuigd bent dat hij geen enkele speler wil ergeren met zijn houding en tegen B zeg je dat je ervan overtuigd bent dat hij die houding ook kan accepteren als hij weet dat A dat beslist niet doet om hem te ergeren.

En je derde overtuiging is dat je hen beiden volwassen genoeg acht om er samen, onder vier ogen helemaal uit te komen. En dat ze daarna zonder enige irritatie weer de degens met elkaar kunnen en zullen kruisen. En of A dan geen van de vier spellen, twee, of alle vier zijn kaarten onder tafel houdt, zal jou worst zijn. Waarna jij je bescheiden terugtrekt...

Dossier 644 Handen thuis

Gisteravond had ik iets wel heel apart.

De voorzitter van onze vereniging en een geroutineerde en goede speler is leider.

In slag 4 wil hij een kaart spelen, houdt die gereed, maar kijkt eerst in de dicht gelegde slagen van de tegenspeler links van hem, wat ze in de 2de slag bij heeft gespeeld, door haar kaart om te draaien!

Ik moet toegeven dat toen ik dit hoorde, ik wel even met mijn mond vol tanden stond.

Ik weet dat je zelfs na het spelen de kaarten van de tegenstander niet aan mag raken, maar tijdens het spelen had ik dat nog niet meegemaakt, en ik weet ook niet best hoe ik daar op moet reageren.

Natuurlijk is het niet geoorloofd, maar wat doe ik? Arbitrale score? Mij lijkt op zijn minst een procedurele straf en een preek op zijn plaats.

Antwoord

Ik weet niet waarom je de functie noemt van deze speler. Voor de rechtzetting maakt dat namelijk geen enkel verschil. Bij mijn weten geven de spelregels in ieder geval geen extra ruimte voor overtredingen aan bridgers met een belangrijke functie. Dan eerder minder door de voorbeeldfunctie die bestuursleden nu eenmaal hebben!

Om te beginnen blijven we van andermans kaarten af (zie art 66). En het omdraaien van een reeds dichtliggende kaart uit de vorige slag van een andere speler is helemaal uit den bozen! Dat is een zware overtreding, waarbij de omgedraaide kaart een vorm is van OI.

Als arbiter kun je na afloop op grond van die informatie zelfs een arbitrale score toekennen of G+ en G-. Bovendien zouden wij deze speler een zware waarschuwing geven en bij herhaling een procedurele straf (bovenop een eventuele arbitrale score).

Dossier 645 Verzakingsfestival

NZ spelen een contract van 6♥ gedoubleerd (het gaat dus ergens om). Na het spelen (OW hadden twee slagen) attendeerde Noord (leider) er op, dat Oost verzaakt had en vroeg arbitrage.

Wat bleek:

in slag 4 had Oost inderdaad verzaakt. Deze slag was gewonnen door Oost.

in slag 7 had Oost opnieuw verzaakt, waarbij N/Z de slag hadden gemaakt
maar

in slag 9 had de leider zelf verzaakt, waarbij de dummy de slag maakte.

Ik wist niet precies wat ik hiermee aan moest en heb beloofd de vraag aan jou voor te leggen, nadat ik onder voorbehoud tot de volgende rechtzettingen ben gekomen.

- Voor de eerst genoemde verzaking werden twee slagen overgedragen.

- De tweede verzaking leidde niet tot een verdere rechtzetting

- De verzaking van de leider leidde tot overdracht van één slag.

Het resultaat heb ik (onder voorbehoud van jouw goedkeuring) gewijzigd in 6♥ gedoubleerd Contract.

Ter informatie: In de andere 5 ronden werd 4 Harten (resultaat +2) geboden.

Mijn vraag:

Heb ik het goed gedaan en zo niet hoe had het wel moeten?

Antwoord

Als beide partijen in hetzelfde spel verzaken vindt er geen overdracht plaats van slagen. De arbiter stelt vast wat het resultaat zou zijn geweest zonder het verzakingfestival volgens art. 64C. Uit de andere resultaten blijkt dat het resultaat goed is.

Dossier 646 Snelle tegenspeler

Nadat de LT van de leider was uitgekomen (met ruiten) legde de dummy zijn kaarten op tafel. Deze tegenspeler had tijdens het biedverloop ruiten geboden.

Terwijl de leider aan het kijken was hoe het contract te gaan spelen legde de RT van de leider alvast ♦H op tafel. De leider maakte hier een opmerking over en riep de arbitrage. (Ik ben in geen maanden zo vaak van tafel gegaan om te arbitreren).

De leider legde uit, dat RT voor de beurt een kaart had gespeeld, waarop de RT reageerde, dat gezien het biedverloop zijn ♦H evident was (dat laatste was m.i. correct).

Ik heb aan tafel het volgende gedaan, nadat de feiten helder waren.

- a. Complimenten gemaakt voor het roepen om arbitrage (dat zal je goed doen).
- b. De voor de beurt spelende RT verteld, dat zijn spelen voor de beurt de leider kan afleiden bij het maken van zijn speelplan.
- c. Dat ik begrip heb voor de ingesloten routine van het (voor de beurt) spelen.
- d. Dat dit volgens de spelregels niet is toegestaan en als "opjagen van de leider" zou kunnen worden gezien. (Ik heb bewust termen als fatsoen en gebrek daaraan niet willen bezigen, omdat ik dat te zwaar aangezet vond).
- e. De RT in het vooruitzicht gesteld, dat ik hier in de toekomst rechtzettingen voor zal plegen.
- f. Ik heb aan het eind van de avond iedereen gevraagd om enig geduld te betrachten als de leider een speelplan maakt.

Antwoord

Wij hebben daar niets aan toe te voegen! 😊😊

Dossier 647 Schuin om recht

Nadat de leider zijn contract 3SA mocht gaan spelen zette hij het kaartje 3SA ter herinnering schuin in de biedbox.

Eén van de tegenspelers zette demonstratief dat kaartje weer recht, en vervolgens zette de leider het kaartje weer schuin.

De tegenspeler riep vervolgens om arbitrage.

Aan tafel begon de tegenspeler direct te oreren, dat de leider het kaartje met het contract niet schuin mocht zetten als geheugensteuntje.

Ik heb eerst helderheid gezocht en gevonden over wat er gebeurd was en heb vervolgens aangegeven:

1. Dat ik blij was dat ze mij hadden geroepen.
2. Dat mij geen regel; bekend is, dat de leider het contractkaartje als geheugensteun schuin mocht zetten.
3. Dat het niet aan de tegenstander is het kaartje weer recht terug te zetten.
4. Gewaarschuwd, dat na het spelen van het laatste spel aan de tafel de kaartjes normaal in de biedbox moesten worden gedaan.

Als reactie op dat laatste punt gaf de tegenspeler aan, dat het schuin zetten van het kaartje langskomende spelers kon attenderen op het contract dat werd gespeeld.

Ik wilde geen uitgebreide discussie over dit punt maar heb wel gezegd,

1. Dat ik naïef ben totdat ik merk dat ik het niet meer moet zijn.
2. Dat ik vooralsnog uitga van de eerlijkheid van spelers en dat ze niet bewust langs gaan lopen om schuin staande kaartjes in de biedbox te bewonderen.
3. Dat dit soort activiteit iets weg zou hebben van vals spelen en dat ik daar niemand in de vereniging van wil betichten.
5. Ten slotte heb ik de rechtzetter van biedkaartjes gevraagd in de toekomst niet meer de biedbox van een tegenspeler in de "uitgangspositie" terug te brengen.

Antwoord

Er zijn spelers die het kaartje waarop het eindcontract staat graag willen laten uitsteken. Als de reden daarvoor is om aan het eind geen discussie te hebben over het eindcontract, kan dat veel beter door het contract al meteen na de biedperiode in te voeren en met de tegenstanders af te stemmen. Gaat het alleen – zoals veel klaverjassers graag willen – om een geheugensteuntje tijdens het spelen, dan heb ik een beter alternatief. Alle biedkaartjes gaan terug in de biedbox. De speler die graag een geheugensteuntje wenst, schrijft het eindcontract op een stuk papier en legt dat, met de schrijfszijde onder, voor zich op tafel. Twijfelt hij over het contract, dan raadpleegt hij even zijn notitie.

Voordeel is dat nietsvermoedende spelers die de spellen komen wisselen niet per ongeluk iets zien wat ze helemaal niet willen zien.

Siger: Artikel 40C3a vermeldt het volgende:

Tenzij het toegestaan wordt door het Bondsbestuur, is een speler niet gerechtigd tijdens de bied- en speelperiode geheugensteuntjes te gebruiken of hulpmiddelen voor berekeningen of bied- en speeltechniek, in welke vorm dan ook.

Dus ook het omgekeerde briefje van Rob lijkt hiermee van de baan. Maar, artikel 17C zegt het volgende:

Nadat het te laat is om eerdere biedingen te laten herhalen (nadat spelers een kaart hebben gespeeld in de eerste slag), hebben de leider en beide tegenspelers, als het hun beurt is om te spelen, het recht te vernemen wat het contract is en óf, maar niet door wie, het werd gedoubleerd of geredoubleerd.

Met andere woorden, je mag altijd vragen wat het eindcontract is, alleen hoeven de tegenstanders je niet te vertellen wie van hen het contract heeft gedoubleerd. En omdat je dat mag vragen, lijkt een geheugensteuntje om het eindcontract te onthouden, toch te mogen. Alleen als het contract gedoubleerd is, mag je niet opschrijven door wie.

En ondanks dat het nergens expliciet verboden is om het biedkaartje scheef in het bakje te zetten of half onder het bord te leggen, zou ik willen afraden om deze gewoonte te hanteren.

Als er sprake is van een handicap, zou ik veel coulanter zijn.

In de tekst van artikel 40C3a lees ik dat het gaat om geheugensteuntjes voor berekeningen of bied- en speeltechniek. Daar is geen sprake van als alleen het eindcontract (wel of niet ge(re)doubleerd wordt opgeschreven. Naar mijn idee verbiedt 17C niet om ook de speler die (re)doupleerde daarbij te noteren. Sommige spelers noteren (ook) de uitkomstkaart, om later het spel te kunnen analyseren.

Ben Schelen:

De vragensteller voert de kwestie op van het biedkaartje. Laat ik mijn ervaring vertellen.

Ik leidde vroeger de meesterklasse viertallen zonder schermen. Er komen dan veel kijkers om de tafel staan. Komt er een kijker bij tijdens het afspelen, dan vraagt die: 'Wat is het contract?' Dat stoort enorm. Daarom werd het te spelen contract op het bord gelegd. Dat mocht dus. In andere wedstrijden met minder kijkers heb ik ook meegemaakt dat het contract omgekeerd op het bord werd gelegd tijdens het afspelen om te voorkomen dat langslopers per ongeluk iets zouden kunnen zien. (de dikte van de stapel?)

Dossier 648 Verschil in gehoor

Ik mocht gisteren een leuke arbitrage doen.
Achtereenvolgens hoorde ik het volgende aan:

	Dummy Noord	
	♠ H 2	
West		Oost
		♠ A V
	Leider Zuid	

De leider:

Ik speelde een kleine schoppen naar dummy's heer; oost speelt, tot mijn verbazing, ♠V bij. Toen ik daarna dummy klaveren wilde laten spelen zei oost: 'Ho, ho, ik moet voorspelen; die slag is voor mijn ♠V.'

Oost:

'De leider zei *een kleine schoppen*.'

West:

'Dat hoorde ik de leider ook duidelijk zeggen: *een kleine schoppen*.'

Dummy:

'Mijn partner zei duidelijk *schoppenheer* die raakte ik daarom ook aan.'

Ik:

Ik stel allereerst dat jullie alle vier de waarheid spreken. Noord en zuid zijn er helemaal van overtuigd dat schoppenheer is genoemd, en oost en west zijn ervan overtuigd dat ze een kleine schoppen hebben gehoord.

De leider: 'Maar ik zéi ook schoppenheer.'

Ik: 'Dat bewijst de juistheid van mijn stelling. Helaas kan ik de band niet terugspoelen; ik zal nooit weten wat er echt is gezegd. Daarom ga ik uit van wat is gebeurd. Oost moet in ieder geval hebben begrepen dat schoppenheer niet is gespeeld; hij mag ♠V verruilen voor ♠A.'

De leider was het daar niet mee eens. Daarop zegde ik toe de zaak af te stemmen met een collega-arbiter om daarna mijn definitieve besluit mee te delen.

Die collega vroeg om welke lijn het ging (de C-lijn) en was het met mij eens. Dat besluit deelde ik nog in diezelfde ronde aan het kwartet mee.

Iedereen blij. Alhoewel, iedereen... ☺

Overpeinzing achteraf:

Natuurlijk zou het óók zeer onlogisch zijn als de leider een kleine schoppen naar een kleine schoppen zou spelen. Voor mij staat wel vast dat zonder ruis op de lijn schoppenheer kansloos is. Dus geeft dit besluit mij het beste gevoel...

Antwoord

Wij hebben hier niets aan toe te voegen!

Dossier 649 Afwijkend informatiedoublet?

	♠ A V 9 8 5 4 ♥ H V ♦ A B ♣ B 7 2	
♠ T 7 ♥ 9 7 5 4 ♦ 9 7 2 ♣ V T 9 3		♠ H B 6 3 ♥ A B T 2 ♦ H T 6 5 ♣ 6
	♠ 2 ♥ 8 6 3 ♦ V 8 4 ♣ A H 8 5 4	

Biedverloop:

W	N	O	Z
pas	1♠	dbl	1SA
pas	2♠	pas	pas
pas			

Ik zit noord en speel 2♠; uitkomst oost: ♣6 (kleintje belooft plaatje).
Ik laat de klaveren doorlopen naar ♣B; dus slag voor wests ♣V, die klaveren terugspeelt (getroefd door Oost).
2♠ precies gemaakt.

Na het spel blijkt dat OW de afspraak hebben dat een informatiedoublet openingskracht belooft en zeker een vierkaart in de andere hoge kleur.

Mijn vragen:

- Moet een dergelijk informatiedoublet (met bovengenoemde afspraak) niet gealerteerd worden, omdat het afwijkt van de standaard afspraken voor een informatiedoublet?
- Volstaat de arbitrage met een berisping: duidelijkheid op de systeemkaart en een alert bij een infodoublet?

Ik ging uit van een 4441 verdeling of 4432 met de korte kleur in schoppen. Maar OW zeiden na afloop dat bij hen kort in de openingskleur geen vereiste is om een infodoublet te geven.

Als dat hun afspraak is, moet een dergelijk doublet dan niet gealerteerd worden, omdat het afwijkt van de gebruikelijke afspraken voor een infodoublet.

Antwoord

We kennen regels en adviezen. Een regel moet 'in de regel' worden opgevolgd. Een advies niet. Elke bridger heeft het recht om zijn eigen inzicht te volgen, en gelukkig maar. Elke avond met z'n allen een gedeelde eerste plaats halen gaat gegarandeerd vervelen...

Voor doubletten geldt een alerteerverbod! Alleen als een doublet een bepaalde afwijkende verdeling garandeert, waarvan de partner kan vermoeden dat de tegenstanders iets heel anders verwachten, geldt de hoofdregel van de Alerteerregeling: wel alerteren!
Maar daar zit een taalkundige leemte in...

Veel partners kunnen geen andere verwachting vermoeden omdat ze denken dat hun toepassing de enige normale is...

Met andere woorden: in dit spel zien we geen overtreding van de Alerteerregeling...

Overigens sluit ook 'het normale doublet' geen vierkaart uit in jouw openingskleur! Met een sterke hand, een mooie 6-kaart en een 4-kaart in jouw kleur, is een informatiedoublet beslist geen vreemde actie!

Of het verstandig is om een doublet te geven met een singleton in een niet-geboden kleur, is maar de vraag.

Daarop ontvingen we de volgende reactie:

N.a.v. de vraag over het alerteren van een informatiedoublet met een singleton en een vierkaart in de geboden kleur, ben ik zo vrij om met je van mening te verschillen. De basis van de Alerteerregeling, en dat betreft ook doubletten, is dat je alles (pre)alerteert dat de tegenstanders anders zouden kunnen uitleggen dan gebruikelijk is. Het hangt helemaal van de context af wat gebruikelijk is. In vooral de lagere lijnen betekent een doublet niets anders dan 'ik heb een opening' en dan kan er zelfs een vijfkaart of langer inzitten. Maar op een beetje niveau is het normaal gesproken 'openingkracht met tolerantie voor alle ongeboden kleuren en kort in de openingskleur, of sterk'. In dit geval zou ik me in de C-lijn niet druk kunnen maken (dat kan ik me daar überhaupt niet), in de hoofdklasse haal ik er een arbiter bij. Nu blijkt dat de leider het bod anders heeft opgevat dan de tegenspelers, de opvatting van die leider overeenkomt met de gebruikelijke betekenis van een infodubbel en hij door het ontbreken van het alert benadeeld is, zou de arbiter een arbitrale score moeten vaststellen (en OW moeten opdragen hun tegenstanders voortaan op de hoogte te brengen van deze afspraak). Voor zover ik kan zien, verliest de leider twee schoppenlagen en een harten-, een ruiten- en een klaverslag, dus wordt het 2♠ Contract, dus een wijziging van de score is niet nodig. Kennelijk is een tegenspelfout gemaakt, want ik zie niet hoe de leider de vier overblijvende verliezers na de eerste twee slagen nog heeft kunnen wegwerken. Helaas is die hoofdregel nauwelijks doorgedrongen tot de meeste bridgers, zeker niet tot de 'gezelligheidsbridgers', maar belangrijk is die wel.

Antwoord

Allereerst onderstrepen wij dat het niveau van de lijn in de regel bepalend is voor wat gebruikelijk kan zijn en daarmee voor de betekenis van bepaalde biedingen.

Over de betekenis van doubletten bestaan veel verschillende opvattingen. Daarbij valt op dat veel verschillende regels door de gebruikers worden opgevat als de enige juiste betekenis. Ja, beslist niet alleen in de C-lijn, breek...

Wetend dat er een wildgroei is aan betekenissen over kracht en/of bepaalde (uitgesloten) verdelingen, wijzen wij op de verantwoordelijkheid van alle tafelgenoten voor een goede communicatie. Tegenstanders kunnen ook vragen naar de betekenis van een doublet.

Een alerteerplicht zien wij eerlijk gezegd vooral voor conventies als DONT en andere bijzondere afspraken. Niet voor opvattingen zoals die door OW in dit spel werden gehanteerd.

Siger:

Dat laatste: ook niet op hoofdklasseniveau of hoger??? Moet je daar gaan vragen naar de afspraken over een infodoublet?

Ron:

Tja, inderdaad, "een info doublet garandeert een 4-kaart in de andere hoge kleur" komt vaker voor, maar toch ook dat het tolerantie heeft in de niet geboden kleuren.

Maar doubletten zijn verboden te alerteren, omdat het vaak meer informatie aan de bieder geeft dan aan de tegenstander. De reden dat DONT wel gealerteerd moet worden is dat hier een heel andere verdeling wordt gegarandeerd, dan wat normaal verwacht mag worden en dan is de hoofdregel van toepassing.

Het zou netjes zijn als er op de systeemkaart staat, dat een info doublet ook een renonce of singleton kan bevatten in een lage kleur, en dat zou bij een pre-alert moeten worden gemeld. Maar dan nog zou ik het niet alerteerplichting vinden, omdat het niet belangrijk afwijkt, want de renonce of singleton wordt immers niet gegarandeerd, en dan prevaleert bij mij het alerteerverbod op het doublet.

Verder denk ik, dat als de leider correct afspeelt, hij tijdig een klaververliezer kwijt kan op de derde ruiten in de dummy en daardoor dus 2♠ plus 1 kan halen.

En dan kan je je meteen afvragen waarom niet meteen het aas wordt gespeeld, want de derde klaveren kan immers weg op de derde ruiten.

Je kan je ook afvragen waarom west klaveren terug speelt. De leider wil het kennelijk naar de boer laten lopen en op tafel ligt aas-heer terwijl partner heeft aangegeven over minstens 4 hartens en openingskracht te beschikken.

Je zou dan verwachten dat west door het sterk van de leider gaat spelen en niet dat hij dan naar het sterk in de dummy gaat spelen. Dat doet bij mij het vermoeden opkomen, dat west een singleton verwacht en dan zijn kennelijk de afspraken toch veel ruimer dan op de systeemkaart staat aangegeven, en maakt west daar gebruik van.

En dan hebben we het inderdaad over het niveau van de spelers. De meer geroutineerde spelers krijgen van mij te horen dat de informatie op de systeemkaart niet volledig is en dan corrigeer ik naar 2 schoppen plus 1. De beginners en halfgevorderden geef ik een vermaning en laat het resultaat staan.

ik vind niet dat je elk doublet moet navragen, want dan krijg je hetzelfde effect: de bieder krijgt hierdoor waarschijnlijk meer informatie dan de tegenstander. Dan is het des te belangrijker, dat de systeemkaart volledig en correct is ingevuld en een niet correct ingevulde systeemkaart mag je beschouwen als foutieve uitleg.

Dossier 650

West	Noord	Oost	Zuid
	2♠*	pas	4♠
Pas	pas	pas	

*2♠ uitgelegd als Muiderberg: 5-11 punten met 5-kaart hoog 4-5-kaart in een lage kleur.

Resultaat: 4♠+1: 100%. Resultaat van de andere NZ-paren: 4♠C.

Achteraf blijkt dat Noord geen 4 kaart laag had maar een vierkaart harten.

Dit paar speelt sinds kort deze conventie; noord had zich vergist.

Omdat oost i.p.v. west uitkomt scheelt het een slag.

Oost roept arbiter en die geeft na de uitleg van Noord (hij had zich vergist) een arbitrale score: NZ 40% en OW 60%.

Mijn vraag is of dit de juiste beslissing is van de arbiter?

Antwoord

Zonder handen erbij kan ik alleen vermoedens uitspreken over deze specifieke zaak. Want wie zegt mij dat oost niet sterker uit had kunnen komen? Misschien kan het contract zelfs alleen down juist omdat oost mag uitkomen!

Noord maakte een biedfout; dat is voor partner zuid net zo'n verrassing als voor OW. Een biedfout maken mag, maar... bij dit soort conventies geldt een fout als het niet spelen van die conventie; dus als verkeerde uitleg.

Als OW louter door de 'verkeerde uitleg' worden benadeeld, kan de arbiter ingrijpen. Als dat nadeel alleen voortkomt uit de pech dat nu oost moet uitkomen in plaats van west, vind ik dat geen reden om het resultaat aan te passen.

Overigens is een score van 40-60 dan uit den boze. Als je vaststelt dat oost door de verkeerde uitleg is benadeeld met de uitkomst, stel je de meest voor de hand liggende uitkomsten vast door de oosthand met de juiste uitleg voor te leggen aan 5-6 spelers en aan de hand daarvan de uitslag bepalen. Dat kan zijn 4♠ C, maar ook 50% 4♠C en 50% 4♠+1 of zelfs 4♠+1.

Dossier 651

Noord/Niemand ♠ A 10 9 7 6 4

♥ A 5 4 3

♦ B 4

♣ 5

♠ -

♥ V 10 9 6 2

♦ A 8 7

♣ A V 8 6 2

♠ 8 5 3

♥ H B 7

♦ 10 6 2

♣ H 7 4 3

♠ H V B 2

♥ 8

♦ H V 9 5 3

♣ B 10 9

West	Noord	Oost	Zuid
------	-------	------	------

1♠

pas

4♠

Pas

pas

pas

- Noord maakt zijn contract precies.
- Oost protesteert; hij vindt de actie van noord geen bieden, met slechts negen punten.
- Noord zegt daarop dat hij de Regel van 20 hanteert.
- De meeste OW-paren blijken in een klaverencontract te zitten.
- Noord heeft geen Biedermeijer op zijn systeemkaart staan.

Hoe moet de arbiter hiermee omgaan?

Antwoord

Dit soort biedingen levert inderdaad vaak protesten op. Tenminste, als zo'n actie goed uitpakt.

Mijn vraag (als arbiter) aan oost zou zijn waar hij precies er tegen protesteert. Als noord deze hand sterk genoeg vindt voor een 1♠-opening, is er geen spelregel die dat verbiedt. Wat zou oost zelf doen als hij een dertienkaart schoppen zou hebben? Passen, omdat hij minder heeft dan dertien punten? Kijk even mee naar het alternatief.

Noords hand	Een dertienpunter
♠ A 10 9 7 6 4	♠ V B 7 6 4
♥ A 5 4 3	♥ H B 4
♦ B 4	♦ V 4 2
♣ 5	♣ H B

Als ik heel eerlijk moet zijn... ik vind de negenpunter een flink stuk aantrekkelijker dan de dertienpunter!

En voor de goede orde:

Noord mag zelfs met 3 punten 1♠ openen. Uiteraard op voorwaarde dat zijn partner achteraf net zo verrast zal zijn als OW.

OW hebben de pech dat zuid de juiste aanvulling had.

Dossier 652 Exotische zomercompetitie

Op onze zomercompetitie ontvangen wij veel paren 'van buiten de club'. Hierdoor maken we kennis met biedgewoontes die op onze club niet gebruikelijk zijn.

Het is bijvoorbeeld een paar keer voorgekomen dat na een opening van 1♣ met 2♦ werd gevolgd; dit werd gealerteerd en uitgelegd als 'Multi coloured'.

De vraag is gerezen of dit geen Bruine Stickerconventie is; Bruine Stickerconventies zijn, evenals de Hoogst Ongebruikelijke Methoden op onze club niet toegestaan.

Wat is jullie mening?

Antwoord

Het Bruine Sticker Reglement zegt het volgende:

Een volgbod na een natuurlijke kleuropening op éénniveau dat niet ten minste een vierkaart in een bekende kleur belooft tenzij dat sterk is.

En vervolgens in de voetnoot van datzelfde reglement staat:

De Weko heeft op 3 april 2002 besloten dat een 1kl-opening die gedaan kan worden op een doubleton in een overigens natuurlijk systeem (vijfkaart hoog, vierkaart ruiten) in het kader van deze regeling als een NIET-natuurlijke opening moet worden beschouwd.

Met andere woorden: als de 1Kl geopend kan worden op een doubleton, is de 2♦ multi toegestaan. Belooft de 1♣-opening minimaal een 3-kaart, dan is het een Bruine Sticker conventie en die is op jullie club verboden.

Hoe arbitreer je dat? Omdat het waarschijnlijk lastig is om een vervangende arbitrale score vast te stellen, zouden wij hier kiezen voor G+ en G-.

Dossier 653 Discrepantie tussen lichaam en geest

West	Noord	Oost	Zuid
		3♣	4♥
pas	pas	pas	

Dummy noord

♠ A B x x x
♥ B 10 x x x
♦ x
♣ x x

Leider zuid

♠ H x
♥ A H x x x
♦ A H x x x
♣ x

West start tegen mijn 4♥ met ♣H. De tweede klaverenslag troef ik in de hand.

Ik sla ♥A, zie links een kleine klaveren verschijnen; de troeven zitten dus 0-3 met rechts troefvrouw.

Om over oost op ♥V te kunnen snijden, steek ik over naar ♠A. en noem dan als begin voor de volgende slag: 'de boer, met een vage handbeweging in de richting van de hartenkleur.

Oost legt ook ♥8 neer, ik leg een kleine harten en dán ziet de rechertegenstander dat dummy niet ♥B heeft gespeeld maar ♠B pakte, en verandert zijn ♥8 in een schoppenkaart.

Op dat moment heb ik als leider arbitrage gevraagd.

Mijn fout was dus dat ik niet duidelijk 'Hartenboer' heb gezegd. De rechttegenpartij ging er dus ook vanuit dat ♥B gespeeld werd. En omdat ik ook een harten heb neergelegd was het duidelijk voor mij en de anderen dat ik ♥B dacht te spelen.

De arbiter besliste dat als de **hoogte** van de kaart is aangeduid en **niet de kleur**, de kaart van diezelfde hoogte moet worden gespeeld als de kleur daarvoor. Met als gevolg dat vanuit dummy ♠B moest worden gespeeld.

Antwoord

Uit goede bron heb ik vernomen dat de betreffende arbiter **niet** is verteld dat oost en zuid eerst harten hebben gespeeld en dat oost vervolgens zijn hartenkaart verwisselde voor een schoppenkaart toen hij zag dat dummy ♠B had vastgepakt.

Stel, dat je deze passage ook aan de arbiter had verteld. Wat had deze dan moeten besluiten?

Eerst zet deze de feiten op een rij:

- Formeel geldt volgens de spelregels ♠B als gespeeld op het moment dat de leider 'de boer' uitspreekt.
- Dat betekent dat oost verzaakt met het bijspelen van een hartenkaart.
- Ook de leider verzaakt met het 'overtroeven' van oosts harten.
- Pas dan blijkt, door dummy's gepakte ♠B, dat formeel ♠B is gespeeld.

Door het bijspelen van harten door oost, terwijl dummy geen hartenkaart pakte, blijkt overduidelijk dat het voorspelen van ♥B de logische voortzetting was en de bedoeling van de leider moet zijn geweest. Zeer waarschijnlijk wees het genoemde handgebaar ook in die richting.

De verzaking van oost, het bijspelen van harten, maakt het extra aantrekkelijk om gebruik te maken van artikel 45C4. Maar dat kan formeel niet omdat de leider zelf al heeft bijgespeeld; ook al is dat met een verzaking. ☺

Kijkend naar deze drie overtredingen in één slag, onvolledige aanduiding, een verzakende oost en een verzakende zuid, is er sprake van een situatie die niet concreet wordt behandeld in de spelregels. Dus stel ik zelf een rechtzetting vast die in de lijn ligt van de Strekking van de spelregels. Ik beschouw ♥B als gespeeld! En de schoppenkaart van oost mag van mij gewoon terug in de hand.

Siger:

Gezien het spel, heeft het inderdaad alle schijn van dat de leider bedoelde om ♥B te spelen. Echter, dummy begreep de wat vage aanduiding van de leider verkeerd. In de geest van de spelregels zou ik dan art. 45D erbij halen: een ten onrechte door dummy gespeelde kaart. En die mag hersteld worden nadat de aandacht erop is gevestigd én er in de volgende slag nog niet is gespeeld door beide partijen. Aan beide voorwaarden wordt hier voldaan plus de geest van de spelregels. Dus ♥B is gespeeld en ♠B gaat terug naar de tafel.

Rob:

Jouw eindoordeel koester ik, Siger. Maar ik moet protest aantekenen tegen de omschrijving *een ten onrechte gespeelde kaart door dummy*. Uitgaand van de spelregels was dummy immers de enige die de correcte kaart speelde. ♠B, de boer dus in de laatst gespeelde kleur omdat de leider alleen 'De boer' zei. zonder de kleur te noemen.

Siger:

Bijna mee eens. In de aanhef van 46B staat tussen haakjes aangegeven dat de arbiter EERST moet kijken naar de bedoeling van de leider. Gezien het spelbeeld, ligt dan het spelen van ♥B voor de hand en niet ♠B. Een kleine ♠ had nog gekund, maar ♠B vind ik niet logisch.

Dossier 654 Plakkende kaart

Tijdens het afspelen plakt ♣9 achter een kaart van de leider.

Tijdens de 9e slag komt ze er achter dat ze een kaart tekort komt; vlooit alles na en vindt ♣9 terug achter een gemaakte slag.

Hoe nu?

ARBITER!

Shit! Dat is de meespelende ik.

We zijn er in goed overleg uitgekomen; er was "waarschijnlijk" niet verzaakt en de tegenspelers waren ook behulpzaam.

Ik fiets de spelregels door en vind niet zo gauw iets over deze materie.

Gemakzuchtig als ik ben volgt deze mail naar jullie.

Hoe hoort dit in alle finesses behandeld te worden.

Antwoord

Als deze kaart zat vastgeplakt, is ook na te gaan vanaf welke slag ♣9 al tussen de dakpannen lag. En als in die tussentijd niet is verzaakt, kan die kaart zonder enige consequentie terug in de hand van de leider. Zelfs als dat de dienstdoende arbiter is ☺.

Is na het meeliften klaveren gevraagd, en bekende de leider niet, dan is dat een verzaking die ook als zodanig moet worden behandeld. Zie hiervoor artikel 67.

- Als die verzaking plaatsvond vóór de 8e slag, gaat het om een voldongen verzaking. Dan moet ♣9 ook terug in de hand en gaat het spelen gewoon verder. Na de 13e slag vindt dan de bijbehorende overdracht plaats van één of meer slagen, afhankelijk van wie de slag waarin is verzaakt heeft gemaakt en of de leider en dummy daarna nog een slag maakten.
- De verzaking is eveneens voldongen als de verzaking plaatsvond in de 8e slag, en de leider in de 9e slag al een kaart bijspeelde van hemzelf of van dummy.
- Alleen als de leider of dummy verzaakte in de 8e slag en nog géén kaart speelde in de 9e slag; of als de leider nu, in de 9e slag, net heerlijk aan het verzaken is, mag de kaart waarmee is verzaakt zonder enig probleem terug in de hand en daarvoor in de plaats ♣9 worden bijgespeeld. De verzaking is dan namelijk niet voldongen en moet daardoor worden hersteld. Omdat voor de leider en dummy het fenomeen 'strafkaart' niet bestaat, komt de leider met de schrik vrij.

Dossier 655 Verschil in interpretatie

Met spelen met een gelegenheidspartner was er het volgende biedverloop:

West	Noord	oost	Zuid
			1♣
1♦	doublet	4♦	pas
pas	5♥	pas	pas
pas			

Na het doublet vroeg oost (ik was noord) wat het doublet betekende. Het antwoord van mijn partner was: 'Geen 5-kaart hoog, kan niet bieden. Ik had dus een 6-krt harten en een 4-krt schoppen.

Mijn partner en ik hadden een andere interpretatie van een doublet in deze biedserie.

Na het spelen zei oost dat ik de uitleg van mijn partner had moeten corrigeren.

Mijn vraag is dus, heeft oost gelijk?

Antwoord

Oost heeft alleen gelijk als zuid een verkeerde uitleg gaf. In dat geval hoor je na het eindigen van het bieden en vóór de uitkomst de verkeerde uitleg te herstellen.

Als de uitleg goed is, en jij dus een biedfout maakte, valt er NIETS te melden. De uitleg is dan immers correct!

Nu je met een gelegenhedspartner speelde, zou je kunnen zeggen dat er onduidelijkheid is over verkeerde uitleg of biedfout. In dat geval vind ik het correct om uit te gaan van verkeerde uitleg: dus heeft oost in deze zaak het gelijk aan zijn kant.

Overigens had oost veel méér kunnen zeggen. Hij had arbitrage kunnen vragen vanwege jouw 5♥-bod. Met doublet geef jij jouw hoge kleuren aan. Partner zuid vertelt met zijn pas niet geïnteresseerd te zijn in een hoge kleur. Dat maakt het bieden van 5♥ zeer gewaagd. Maar het risico van een miskleur is beduidend minder door de uitleg van zuid op jouw doublet. Hij rekent niet op een 5-kaart hoog! Hij kan dus ondanks zijn pas wel degelijk iets mee hebben in de hoge kleuren. Dat maakt jouw actie op z'n minst discutabel, ondanks de zeskaart harten.

Wat de arbiter zou beslissen weet ik niet; daarvoor zou ik je hand en de kwetsbaarheid moeten weten.

Toevoeging Ron Jedema:

Bij gelegenhedspartners komt het dikwijls voor dat beiden een andere interpretatie hebben van de afspraken. Dit leidt vrijwel altijd tot OI waar ook vrijwel altijd gebruik van wordt gemaakt.

Wat zijn de mogelijkheden:

- Zuid legt goed uit, maar Noord heeft een andere afspraak in zijn hoofd. In dat geval wordt Noord wakker gemaakt door de uitleg. Als hij dan actie onderneemt, doet hij dat op OI. De uitleg is immers niet voor hem bestemd.
- Zuid legt goed uit, maar Noord denkt daar anders over. Hoe vervelend het ook klinkt, maar Noord moet zich nu gewoon aan zijn uitleg houden. Het feit dat zijn partner het anders opvat, is OI en daar mag hij dus niet op reageren. Bovendien moet Noord na de afsluitende pas de verkeerde uitleg van partner corrigeren (NZ wordt spelende partij).
- Zuid legt verkeerd uit. In dat geval moet Noord gewoon bieden conform de afspraken. Hij mag geen enkel bod doen wat lijkt op een correctie om zuid in het goede spoor te krijgen, want de uitleg is immers OI. ook hier moet Noord na de afsluitende pas de verkeerde uitleg corrigeren.
- Alleen als Noord er zelf achter komt (dan moet er dus niet om uitleg worden gevraagd) dat hij een biedfout maakte, staat het hem vrij om zijn kaart beter te omschrijven, opdat zijn partner hem nu wel goed zal begrijpen.

En dan weer volgt de bekende serie van drie vragen:

- was er een overtreding (ja, verkeerde uitleg)

- heeft de overtredende partij hier gebruik van gemaakt?
- heeft HIERDOOR de niet overtredende partij een slechter resultaat behaald dan zonder het gebruik.

Alleen in geval van drie maal JA kan de arbiter ingrijpen middels een arbitrale score.

Als alleen 1 en 2 een JA hebben, kan de arbiter een procedurele straf c.q. een waarschuwing uitdelen.

Dossier 656 Gelijktijdig spelen

Spelsituatie:

NZ speelt, schoppen troef en zuid leider.

In het begin van het spel speelt west voor; oost troeft met ♠4 en zuid troeft over met ♠5. Slag voor zuid.

Oost begint dan de volgende slag met ♣A. Gelijktijdig speelt zuid ♠2.
Arbiter!

Mijn vraag:

Betreft het hier art. 58: ♠2 en ♣A gelden als gespeeld, of is artikel 57 aan de orde: voortijdig voorspelen van oost in de volgende slag.

Oost heeft naast ♣A nog een schoppen; m.i. verzaakt oost en wordt ♣A een strafkaart. Dus m.i. artikel 58.

P.S. Wat als oost geen schoppen meer heeft?

Antwoord

Artikel 58 is van kracht: twee spelers spelen tegelijk een kaart. In dat geval gaat de kaart van de juiste speler, de leider, voor. Oosts ♣A wordt een strafkaart. Omdat oost schoppen kan bekennen blijft ♣A als strafkaart open op tafel liggen.

Een grote strafkaart, Art.50D1(a) moet worden gespeeld zodra dit reglementair mogelijk is. Oost heeft geen schoppen meer en ♣A als grote strafkaart. Dus wordt ♣A bijgespeeld in de slag met ♠2.

Van belang bij dit soort situaties is om goed de exacte volgorde van gebeurtenissen vast te stellen. Feiten moeten uiteraard altijd goed worden vastgesteld. ☺

Als er eerst voor de beurt is voorgespeeld en daarna speelt de speler die aan de beurt is een kaart, dan is art. 53C van kracht. Als gelijktijdig is gespeeld, dan is 58 van toepassing.

Dossier 457 Omgaan met begrip *bedenktijd*

Ik wil graag dat er binnen het arbitragecorps van onze vereniging anders gedacht gaat worden over het begrip *bedenktijd*. Tot nog toe wordt een arbitrageverzoek, waarin de vraag gesteld wordt of er ongeoorloofde informatie is verstrekt door een (te) lange bedenktijd, steeds beantwoord met de opmerking: "Bridge is een denksport". Ook wordt er in een discussie over dit onderwerp door de arbiters gevraagd: "Wat vindt u een lange bedenktijd?", daarmee de verantwoordelijkheid bij de spelers leggend. Dat lijkt mij niet correct.

Bestaat er binnen de NBB documentatie hoe arbiters het beste met het onderwerp bedenktijd om dienen te gaan?

Als dat er is, zou ik dit graag onder de aandacht van ons bestuur willen brengen.

Antwoord

Alles begint bij artikel 16... En voor alle duidelijkheid, denken mag, van aarzeling tot heel lang in de denktank. Wat alleen niet mag is dat de partner daarna voor een actie kiest die onloochenbaar door die extra (denk)informatie kan zijn gesuggereerd.

Eenvoudiger gesteld: een bieding mag alleen gestoeld zijn op legaal verkregen informatie. Zelfs de suggestie dat illegale informatie kan zijn gebruikt, is niet toegestaan.

Concreet, de arbiter moet zichzelf de volgende drie vragen stellen.

1. Ging er OI over tafel? Zoals: een denkpauze, aarzeling, opmerking, alert van partner, of juist het niet alerteren, uitleg van partner, of andere informatie dat niet voorkomt uit het normale bieden?
2. Is daar mogelijke gebruik van gemaakt door de partner?
3. Zijn de tegenstanders daardoor mogelijk benadeeld?

Alleen na driemaal JA zal de arbiter een arbitrale score moeten vaststellen. Dat kan voor beide partijen zijn, en ook alleen voor de overtreders als de schade van de niet-overtredende partij vooral komt door eigen schuld.

ARTIKEL 16

A. Anderszins verkregen informatie van de zijde van de partner

1.

- a. Nadat een speler aan zijn partner op andere wijze informatie heeft verschaft waarmee een bieding of speelwijze zou kunnen worden gesuggereerd, mag de partner uit de voor de hand liggende mogelijkheden er niet één kiezen die onloochenbaar door deze informatie zou kunnen zijn gesuggereerd. Onder "anderszins verkregen informatie" wordt onder meer verstaan: een opmerking, vraag, antwoord op een vraag, een onverwachte alert of het niet alerteren, onmiskenbare aarzeling, ongewone snelheid, bijzondere nadruk, intonatie, gebaar, beweging, hebbelijkheid.
- b. Een voor de hand liggende mogelijkheid is een mogelijkheid die door een significant aantal spelers van vergelijkbaar niveau en gebruikmakend van hetzelfde systeem serieus zou worden overwogen en waarvoor enkelen ook daadwerkelijk zouden kiezen.

Toevoeging Ron Jedema:

De zaak is vrij eenvoudig voor een doorgewinterde arbiter, maar er zijn enorme valkuilen.

De belangrijkste is de sfeer waar Rob op duidt. Dat is eigenlijk onafhankelijk van het probleem, maar kan voor grote frustraties zorgen. Ook op een zomeravonddrive moet je alles zorgvuldig en correct afhandelen.

Het is inderdaad de actie van de partner die bepalend is of de arbiter (achteraf) moet ingrijpen. Maar tijdens de behandeling krijg je te maken met twee strijdpunten:

- Wat is een denkpauze? Het eerste wat de "denker" beweert, is dat hij helemaal niet lang heeft zitten denken. Hij denkt altijd lang. En misschien heeft hij gelijk! Er zijn mensen die altijd lang nadenken voordat ze iets doen. Juist bij deze mensen ontstaat OI als ze ineens vlot een pas neerleggen! Als je een sprongbod doet, leg je eerst een STOP kaartje neer met de bedoeling dat de opvolgende speler 10 seconden moet wachten voordat hij een bieding doet. Dat om een mogelijke denkpauze niet zichtbaar te maken. Kan je daar conclusies uit trekken? Nee! Voor de een is een onderbreking van 2 seconden al voldoende om zijn partner te laten weten dat hij iets te denken heeft, voor de ander is zelfs 10 seconden nog geen indicatie. Het gaat dus om het verschil in tempo van het bieden. En daarmee is het dus heel moeilijk om een vermeende denkpauze onpartijdig vast te stellen. Praktisch gezien kan je het oplossen door te kijken hoe de hand van de "denker" eruit zag. Als hij kennelijk wel iets te denken had en de tegenstander merkt op dat er een aarzeling was, dan is hij wat mij betreft het haasje.
- De arbiter mag geen informatie geven! Dat legt een groot discipline probleem op de schouders van de arbiter. Hij staat te popelen wat de kaart was waarmee de OI werd gegeven, maar hij moet die kaart niet in willen zien. Hij moet ook de kaart van de partner niet in willen zien! Elke blik in een kaart verraadt iets over die kaart met als gevolg, dat het spel eigenlijk niet meer gespeeld kan worden. Het enige wat de arbiter moet doen is vaststellen, dat hij aan tafel werd geroepen wegens mogelijk OI door een denkpauze; proberen de denkpauze bevestigd te krijgen (hoe later het is, hoe moeilijker het "bewijs" wordt); bij een welles-nietes strijd stel ik me dan uiteindelijk praktisch op (zie boven). Dan vertelt de arbiter dat er gewoon doorgeboden en gespeeld moet worden en dat hij na afloop van het spel weer geroepen moet worden. Mocht er daadwerkelijk sprake zijn van OI, dan volgt mogelijk een scorecorrectie.

Na afloop van het spel wordt de arbiter (terug)geroepen. Als de 4♦ gedoubleerd -2 gaat, is dat voor de niet overtreders een beter resultaat dan 1SA+2, dus is scorecorrectie niet nodig. Dit lost zo'n 50% van de problemen op. In het andere geval stelt de arbiter de beroemde drie vragen. De vraag of mogelijk gebruik werd gemaakt van OI moet de arbiter (als hij het niet voor 100% zeker weet) voorleggen aan een aantal spelers van hetzelfde niveau met een vergelijkbaar biedsysteem en dan vragen wat zij met deze zuidhand hadden geboden (de OI even niet noemen, natuurlijk). Al er een significant aantal spelers nu toch 2♦ biedt, dan kan je met een goed gevoel melden, dat er volgens jou geen gebruik is gemaakt van de OI. Als iedereen past, staat **de schijn van** het gebruik van de OI vast. **Op** een "verontschuldiging" in de vorm van: "Maar ik had altijd 2♦ geboden" **hoeft de arbiter ook niet tegen te spreken, dat weegt namelijk helemaal niet mee.**

Dossier 458 Voorspelen uit de verkeerde hand

Leider is aan slag in de hand doch speelt van tafel.

Tegenstander zegt je moet uit de hand voorspelen - daarna roep ze de WL.

Heeft ze nu door deze actie een keuze gemaakt, ja of nee?

Antwoord

De WL moet onderscheid maken in het melden van de onregelmatigheid en het uitspreken van een wens.

Als een tegenspeler iets roept waarin niet iets klinkt van: 'Ik wil graag (...)', of 'Ik kies ervoor dat (...)', dan lijkt het erop dat de speler alleen maar het uit de verkeerde hand voorspelen meldt. Ik zou daarom de tekst '*Je moet uit de hand voorspelen*', lezen als alleen een melding van de onregelmatigheid. De keus mag dus nog worden gemaakt. Veel tegenstanders weten niet eens dat ze het recht hebben om het voorspelen uit de verkeerde hand wel of niet te accepteren.

Siger:

Tja, of die keuze nu gemaakt is of niet, is voor mij toch nog een beetje onduidelijk. Veel hangt ook af van de intonatie waarmee het gezegd wordt. Zo van "NEEE, je moet uit de hand voorspelen" klinkt als "ik accepteer dat niet. Terwijl "Heeee, je moet (toch) uit de hand voorspelen" klinkt veeleer als "volgens mij ben je in het hand aan slag, maar zeker weten doe ik het niet". De arbiter aan tafel mag het zeggen. En inderdaad veel mensen kennen deze spelregel niet.

Dossier 659 Onmiddellijke verwisseling

Leider noord speelt ♦H (troefkleur);
oost kleine ruiten;
dummy kleine ruiten;
west speelt ♥A en verwisselt die meteen voor ♦A.
Arbitrage!

Nu hebben een paar arbiters een verschil van mening of deze onregelmatigheid wel of niet een strafkaart tot gevolg heeft. Dat werd ook niet in jullie antwoord (van jou en Siger) vermeld.

Nu ben ik maar een CLA'tje, maar ik ben van mening, dat de verzaking niet voldongen werd, door het direct spelen van ♦A, de gevraagde kleur. Uiteraard wordt ♥A een grote strafkaart. Of is men verplicht voor het spelen van de gevraagde kleur een verhaaltje af te steken in de trant van: sorry er wordt ruiten gevraagd en nu ga ik ♥A opzij leggen en speel ♦A?

Antwoord

We schreven daarover het volgende, ik citeer:

'♥A is dus een gespeelde kaart die niet zomaar terug mag. Maar omdat ♥A een verzaking is én omdat deze verzaking nog hersteld mag worden, moet west een ruiten bijspelen. Dat doet west ook. In dit geval geldt ♦A als gespeeld en wordt ♥A een strafkaart. Heel kort, want west moet deze meteen spelen als ♦A houdt. En daar heeft het alle schijn van 😊.'

Deze verzaking heeft dus wel degelijk een strafkaart tot gevolg: de ten onrechte gespeelde ♥A. En omdat een strafkaart bij de eerste gelegenheid moet worden gespeeld, en oost aan slag is door het herstel van ♥A in ♦A, moet hij de dans van de volgende slag door strafkaart ♥A laten openen!

Dossier 660 in zomersfeer

Graag wil ik je een situatie voorleggen die mij gisteravond overkwam. Op onze bridgevereniging wordt zomeravondbridge gespeeld. Ik vermeld dat, omdat er dan een soort sfeer is, van "je hoeft het niet zo nauw te nemen met de regels".

Na wat eerdere onregelmatigheden tijdens het bieden aan de laatste tafel van de avond, spelen wij het laatste spel.

West (ik)	Noord	Oost	Zuid
1SA	...pas*	pas	2♦

*Pas, na lang nadenken.

- Hoe de bieding verder verloopt is minder belangrijk, het contract wordt 4♦ gedoubleerd.
- Maar na afloop van het spel zijn wij toch heel verbaasd dat zuid zijn bieding niet gebaseerd kan hebben uitsluitend op zijn eigen kaarten: vijfkaart ruiten en 8 punten.
- Noord bleek met 13 punten een opening te hebben, maar geen biedbare kleur. Door de lange denkpauze menen wij dat deze informatie toch is aangekomen bij partner Zuid.

Benieuwd vragen wij de mening van de dienstdoende arbiter. Na de uitleg van het gebeurde antwoordt deze prompt met: "Bridge is een denksport." En daar gaat het hem nu om.

Ik vind deze opmerking schofferend voor degene die arbitrage vraagt waarbij het verstrekken van informatie wordt vermoed bij (te) lang nadenken.

De strekking van deze openingszin komt op mij over als: "je moet niet zo zeuren, want lang denken moet gewoon kunnen."

Naar verwachting werd er in onze situatie niets veranderd.

Toch ben ik na afloop de discussie nog aangegaan met de betreffende arbiter. Ik ben nu eenmaal de mening toegedaan dat het er totaal niet toe doet dat bridge een denksport is, maar dat ik serieus de mening van de arbiter wil weten of er door de denkpauze in ons geval iets onregelmatigs is gebeurd. Ik wil dus feitelijk gewoon serieus genomen worden door de arbiter. Bridgers onderling dienen hoffelijk te zijn, de arbiter dient dat als geen ander.

Toehoorder was tevens onze voorzitter, die mij op een gegeven moment toebeet dat ik niet zo moet zeuren over deze wijze van arbitrage, want de bridgebond schrijft dit voor.

Ik moet dat maar aannemen, want ik bridge pas 1½ jaar en moet dus niet zo eigenwijs zijn.

Is het inderdaad zo dat de bridgebond de arbiters adviseert om in geval van arbitrage over een vermeende te lange denkpauze, de spelers moet duidelijk maken dat bridge een denksport is?

Het is een heel verhaal geworden, maar ik ben heel benieuwd wat jij er van vindt.

Antwoord

Laat ik beginnen met de tekstdelen uit jouw verhaal waarin ik mij volledig kan vinden...

- Bridge is een denksport; er mag dus worden nagedacht!
- Over arbitrage moet niet worden gezeurd.
- En jij moet inderdaad niet eigenwijs zijn!

Maar... als ik vervolgens deze harde waarheden loslaat op de door jou omschreven gebeurtenis: Zuid biedt 2♦ - met 15-17 punten achter zich - met slechts 8 punten en een vijfkaart ruiten, na partners lang overwogen pas, dan kan ik alleen maar vaststellen dat deze drie waarheden niets te maken hebben met deze zaak!

Denksport

Noord mag inderdaad denken, en daarna passen. Daarmee geeft noord – beslist ongewild, jawel, daar twijfelt niemand aan – de informatie dat hij wat te denken hééft. In ieder geval kracht of lengte die tegen/op de grens ligt van een biedactie. Dat maakt het bieden door zuid minder riskant. En die extra informatie mag niet door zijn partner worden gebruikt. Sterker: partner zuid mag zelfs geen bieding doen die riekt naar gebruik van die informatie.

Stel dat zuid zich vóór de denkpauze van partner noord al had voorgenomen met 2♦ een gokje te wagen, dan mag dat voornemen dóór noords denkpauze niet worden uitgevoerd. Alleen als zuid een hand heeft waarmee vrijwel elke bridger zonder partners denkpauze 2♦ zou hebben geboden, mag dat ook na een denkpauze worden gedaan.

De extra informatie die niet voorkomt uit de gedane bieding noemen we daarom ongeoorloofde informatie, voor arbiters afgekort tot OI.

Tijdens het bieden mag je weliswaar geen gebruik maken van OI, maar toch gebeurt dat nog wel eens, gewild of ongewild, bewust of onbewust. De arbiter laat het bieden ALTIJD gewoon doorgaan. Mocht achteraf worden vastgesteld dat er gebruik is gemaakt van OI én dit een nadeel opleverde voor de niet-overtreders, dan zal de arbiter een arbitrale score toekennen. Wordt er gebruik gemaakt van OI en levert dat een slechte score op van de overtredders, dan blijft die score uiteraard gewoon staan.

Niet zeuren over arbitrage

Als er volgens een speler een onregelmatigheid plaatsvindt, is het vragen om arbitrage verplicht. In de spelregels kan ik geen dispensatie vinden voor zomertoernooien... Jouw vraag om arbitrage is dus een actie die de NBB volledig steunt.

De uitgenodigde arbiter moet de vraag serieus behandelen. Het is belangrijk dat hij zijn oordeel duidelijk onderbouwt, Niet in de laatste plaats omdat hij daarvoor heeft doorgeleerd. En als een speler het niet met zijn oordeel en/of uitleg eens is, zal de volwassen arbiter graag uitleggen op welke wijze en bij wie een beroep tegen zijn oordeel kan worden ingediend. En uiteraard zal hij met minstens zoveel belangstelling kennisnemen van de uitslag van dat beroep. Want per definitie valt er wat te leren. Zo niet door jou, dan wel door hem.

Het moge duidelijk zijn dat een onderbouwing als: 'Bridge is een denksport' niets te maken heeft met het voorgelegde vraagstuk.

Ja, en de rol van de voorzitter...

Laat ik voorop stellen dat ik het een goede zaak vind als een voorzitter zijn kader beschermt, rugdekking geeft. Dat gebeurt in mijn ogen veel te weinig. De geschetste houding heeft echter niets met rugdekking te maken. Welke houding dan wél? De volgende:

'Ik stel voor dat onze arbiter voor alle zekerheid zijn oordeel nog even afstemt met een collega. Want ik weet dat juist dit soort zaken uitermate lastig kunnen zijn. Je hoort nog van hem; hij komt er beslist op terug.'

Jouw eigenwijsheid

Heerlijk; houd die alsjeblieft vast!